

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3333/2019. (XI. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.22.686/2017/6. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Karsai Dániel András, Karsai Dániel Ügyvédi Iroda) eljáró jogi személy indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.22.686/2017/6. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.430/2017/13. számú közbenső ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó egy magán-egészségügyi szolgáltatással foglalkozó gazdasági társaság, és II. rendű alperesként vett részt egy kártérítés iránt indított perben, melynek I. és II. rendű felperesei házastársak, a III. és IV. rendű felperesei pedig az I. rendű alperes indítványozó által gondozott ikerterhességéből született gyermekek. Az indítványozó az I. rendű felperes vizeletében 2008. november 26. napján rendellenességet, továbbá a korábbiakhoz képest magasabb vérnyomást észlelt, azonban nem utalta kórházba, és nem is rendelte vissza 2-3 napos rövid határidőn belül a vizsgálatok megisméltésére. Az I. rendű felperes 2008. december 9. napján fájásokat észlelt, ezért megjelent az egyik budapesti kórházban, ahonnan a perben I. rendű alperesként szereplő kórházba irányították, ahol a felvételt követő néhány órán belül megszülettek a III. és IV. rendű felperesek, rendkívül súlyos egészségi állapotban. A felperesek utóbb arra hivatkozással terjesztettek elő kártérítésre irányuló kereseti kérelmet, hogy az alperesek nem az egészségügyi törvény által megkövetelt elvárható gondossággal jártak el az I. rendű felperes terhesgondozása és szülészeti ellátása, valamint az újszülöttek ellátása során. Az indítványozó elsősorban arra hivatkozott, hogy nem terheli az elvárható gondosság hiánya, másodsorban pedig azt állította, hogy amennyiben meg is lehetne állapítani az elvárható gondosság hiányát, még akkor sem állapítható meg az okozati összefüggés az esetleges mulasztások és az egészségkárosodás között.
- [3] 1.2. Az ügyben elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék igazságügyi orvosszakértői véleményt szerzett be annak vizsgálatához, hogy az indítványozó tanúsított-e felróható magatartást a terhesgondozás során, és amennyiben igen, a felperesek kára ezzel okozati összefüggésben keletkezett-e. A Fővárosi Törvényszék 6.P.20.526/2012/172. számú, 2017. január 30. napján kelt közbenső ítéletével ugyan megállapította az indítványozó szakmai szabályszegését, azonban úgy ítélte meg, hogy a szabályszegés és az egészségkárosodás között csak áttételes, távoli kapcsolat igazolható, ezért az okozati összefüggés hiánya miatt a Fővárosi Törvényszék a felperesek keresetét elutasította.
- [4] 1.3. A felperesek fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.430/2017/13. számú, 2017. június 30. napján kelt közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperesek egyetemleges kártérítő felelősséggel tartoznak a felpereseket ért károkért. A Fővárosi Ítéltábla rögzítette, hogy a felelősség alóli mentesüléshez az alpereseknek (így az indítványozónak is) azt kell bizonyítaniuk, hogy az általuk nyújtott ellátás megfelelt az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 77. § (3) bekezdése szerinti gondossági követelményeknek, illetőleg ennek hiányában a káros eredmény akkor is bizonyosan bekövetkezett volna, ha egyébként az elvárt gondossággal kezelik az I. rendű felperest. A Fővárosi Ítéltábla úgy ítélte meg, hogy az indítványozónak 2008. november 26-án számolnia kellett volna a terhességi magas vérnyomás fokozott rizikójával, amely együttesen értékelve több más tünettel egyértelműen szükségessé tette

volna a kórházi felvételt, illetőleg legalább a fokozottabb gondozást. A bíróság értékelése szerint az igazságügyi orvosszakértő „a bizonyossággal határos valószínűséggel” véleményezte, hogy az I. rendű felperest kórházi beutalás esetén az I. rendű alperes egészségügyi intézményben benntartották volna, ezért a Fővárosi Ítéltábla szerint megállapítható az okozati összefüggés az indítványozó mulasztása és a felpereseket ért kár között. A másodfokú közbenső ítélet rögzítette: következetes a bírói gyakorlat abban, hogy amennyiben a károsult egészségkárosodásának pontos oka nem állapítható meg, a lehetséges okok közül mindazokat vizsgálni kell, amelyek az egészségügyi intézmény tevékenységéhez kapcsolódnak, és ha a lehetséges ok tekintetében az egészségügyi intézmény az elvárható gondos eljárását bizonyítani nem tudja, a kártérítési felelőssége megállapítható. Jelen esetben a Fővárosi Ítéltábla úgy ítélte meg, hogy az indítványozó nem tett eleget az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének, és a bizonyítottság hiányát az indítványozó hátrányára kell értékelni a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (3) bekezdésének megfelelően.

- [5] 1.4. Az I. rendű alperes egészségügyi intézmény és a II. rendű alperes indítványozó felülvizsgálati kérelme nyomán eljáró Kúria Pfv.III.22.686/2017/6. számú közbenső ítéletével a jogerős ítéletet az I. rendű alperes vonatkozásában hatályon kívül helyezte, és ebben a körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, azonban az indítványozó vonatkozásában a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria megítélése szerint az indítványozó terhesgondozás körében elkövetett mulasztását és annak a kialakult hátrányos eredmény bekövetkezésében való okozatos közrehatását a kirendelt igazságügyi szakértő a bizonyítási eljárás során mindvégig következetesen, a bíróság számára logikailag meggyőző módon véleményezte, és véleménye mentes a Pp. 182. § (3) bekezdésében írt aggályoktól. A Kúria megítélése szerint az indítványozó mulasztása megállapítható, és az indítványozó terhére értékelt mulasztás nem esik az okozatosság körén kívül.
- [6] 1.5. A Kúria jogerős közbenső ítéletével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. §-ára alapítva, kérve a Kúria Pfv.III.22.686/2017/6. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.430/2017/13. számú közbenső ítéletére is kiterjedő hatállyal, tekintettel arra, hogy megítélése szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot.
- [7] Az indítványozó érvelése szerint azáltal, hogy a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria az okozati összefüggés bizonyíthatatlanságát az indítványozónak róttá fel, és figyelmen kívül hagyta az indítványozó bizonyítását a felróhatósága hiányáról, súlyosan megsértette a felek közötti bizonyítási teher megosztását, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 339. §-a szerinti kártérítési felelősség bizonyításának szabályait, végső soron pedig a XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képező fegyverek egyenlőségének elvét. Álláspontja szerint az okozati összefüggés hiánya esetén dogmatikailag lehetetlen az indítványozó felróhatóságának vizsgálata, hiszen hiányzik az a kiindulópont, amelyhez képest a felróhatóságot meg lehetne ítélni, így a bíróságok az Alaptörvény 28. cikkét is sértő értelmezéssel valójában lehetetlen bizonyítást írtak elő az indítványozó terhére. E tekintetben külön is értékelendő az indítványozó szerint, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítási teher elosztását az indítványozó előzetes értesítése nélkül változtatta meg. Az indítványozó megítélése szerint az orvosnak kizárólag akkor kell felelnie a mulasztásáért, ha az okozta a betege sérelmét, amennyiben viszont nem egyértelmű az ok-sági kapcsolat az egészségi állapot romlása és a mulasztás között, a mulasztás nem róható az orvos terhére. Azáltal pedig, hogy a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria nem ezt a gondolatmenetet követte, a bíróságok által elfogadott jogértelmezés nem csupán *contra legem*, hanem egyenesen alaptörvény-ellenes lett.
- [8] Az indítványozó ugyancsak a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmeként értékeli, hogy a Kúria ítélete nem tartalmaz érdemi indokolást, hiszen a Kúria közbenső ítéletéből mindösszesen két bekezdés foglalkozik az indítványozó érveivel, és azon belül is a Kúria maga ismeri el, hogy „csak megismétli a másodfokú bíróság által részletesen vizsgált és közbenső ítéletének indokolásában rögzített szakmai tényeket”, anélkül, hogy az indítványozó érveit érdemben megvizsgálta és álláspontját megindokolta volna. A megfelelő indokolás hiányában pedig az indítványozó nem tudja azt megállapítani, hogy a Kúria az érveit egyáltalán figyelembe vette-e vagy sem.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.

- [10] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria közbenső ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2019. március 20. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2019. május 20. napján, határidőben adta postára. A jogi képviselővel eljáró indítványozó csatolta az eljáró jogi képviselő meghatalmazását. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének minden elemében eleget tesz.
- [11] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [12] 2.2. A XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező fegyverek egyenlősége elvének állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá. A fegyverek egyenlőségének elvéből következően a peres feleknek egyenlő esélyt és alkalmat kell arra biztosítani, hogy tény- és jogkérdésekben véleményt formálhassanak és állást foglalhassanak. Önmagában a jogszabályok értelmezése és ezen értelmezés eredményeként a bizonyítási teher konkrét ügyben történő kiosztása éppen ezért még abban az esetben sem értelmezhető a fegyverek egyenlősége elvének sérelmeként, ha a bíróság jogértelmezését a peres felek valamelyike (jelen esetben az indítványozó) vitatja. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy következetes gyakorlatának megfelelően csak a bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálata tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe, és nem minősül az általános hatáskörű bírósági szervezetrendszer egyik felülbírálati fórumának. Ennek megfelelően önmagukban a bíróságok által előidézett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {a fegyverek egyenlőségének elvével összefüggésben: 3129/2019. (VI. 5.) AB végzés, Indokolás [25]}.
- [13] Az Alkotmánybíróság azt is kiemeli, hogy a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetőleg annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (jelen esetben annak, hogy fennáll-e az indítványozó mulasztása és a bekövetkezett sérelem közötti okozati összefüggés, illetőleg a bizonyítási terhet az eljáró bíróság miként osztotta ki), valamint a bírósági eljárás egészének ismételt felülbírálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel {lásd: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [14] Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság megítélése szerint a támadott bírói döntések az indítványozó által állított okból nem vethetik fel a fegyverek egyenlőségének elvén keresztül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése bírói döntést érdemben befolyásoló sérelmének kételyét, és az indítvány ezen elemében alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem alapoz meg, ekként nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételek egyikének sem.
- [15] 2.3. Az ugyancsak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következő indokolt bírói döntéshez való jog sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság azt ugyanakkor nem vizsgálja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, hanem csupán azt értékelheti, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálta-e és ennek értékeléséről döntésében számot adott-e. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indokolt bírósági döntéshez való jog csak azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}, az indokolás hossza pedig önmagában nem alkotmányossági kérdés {3312/2018. (X. 12.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [16] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a Kúria közbenső ítéletének [36] és [37] pontjaiban egyértelműen állást foglalt abban a kérdésben, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmét miért nem tartja megalapozottnak: különösen azért nem, mert „a II. rendű alperes terhesgondozás körében elkövetett mulasztását, és annak a kialakult hátrányos eredmény bekövetkezésében való okozatos közrehatását a kirendelt igazságügyi szakértő a bizonyítási eljárás során mindvégig következetesen, a bíróság számára logikailag meggyőző módon véleményezte, szakértői véleménye mentes a Pp. 182. § (3) bekezdésében írt aggályoktól.” Önmagában az a tény, hogy az indítványozó a Kúria indokolását vitatja, még nem eredményezheti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét.
- [17] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az indokolt bírói döntéshez való jog sérelme tekintetében sem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz ebben az elemében sem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [18] 3. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2019. november 12.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/965/2019.

